

معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و سنجش مهارت
دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

استاندارد آموزش شغل

مهر زن بلوچ (تپه زن)

گروه شغلی

صنایع دستی (دوخت های سنتی)

کد ملی آموزش شغل

۷	۳	۱	۸	۲	۰	۸	۱	۰	۲	۳	۰	۰	۰	۱
Isco-۰۸				سطح مهارت	شناسه گروه			شناسه شغل			شناسه شایستگی			نسخه

۱-۸۳۰-۱۷-۷۱۳۸
۷۳۱۸۳۸

تاریخ تدوین استاندارد: ۱۳۹۴/۶/۱۶

نظارت بر تدوین محتوا و تصویب : دفتر طرح و برنامه های درسی
کد ملی شناسایی آموزش شغل : ۱-۲۳-۰۸۱-۷۳۱۸

اعضاء کمیسیون تخصصی برنامه ریزی درسی صنایع دستی:
علی موسوی مدیر کل دفتر طرح و برنامه های درسی
رامک فرح آبادی معاون دفتر طرح و برنامه های درسی
صدیقه رضاخواه رییس گروه صنایع دستی و هنر
شهین پزشکی کارشناس دوخت های سنتی
نسرتین کاردانی اصفهانی عضو کمیته تخصصی دوخت های سنتی

حوزه های حرفه ای و تخصصی همکار برای تدوین استاندارد آموزش شغل :
- اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان سیستان و بلوچستان
-

فرآیند اصلاح و بازنگری :
-
-

کلیه حقوق مادی و معنوی این استاندارد متعلق به سازمان آموزش فنی و حرفه ای
کشور بوده و هرگونه سوء استفاده مادی و معنوی از آن موجب پیگرد قانونی است .

آدرس دفتر طرح و برنامه های درسی

تهران ، خیابان آزادی ، خیابان خوش شمالی ، نبش خیابان نصرت ، ساختمان شماره ۲ ، سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور ، پلاک

۹۷

تلفن ۶۶۵۶۹۹۰۷ - ۶۶۹۴۴۱۲۰

دورنگار ۶۶۹۴۴۱۱۷

آدرس الکترونیکی : Daftar_tarh@irantvto.ir

تهیه کنندگان استاندارد آموزش شغل شایستگی

ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی	شغل و سمت	سابقه کار مرتبط	آدرس ، تلفن و ایمیل
۱	ماهرخ رزمخواه	لیسانس	طراحی دوخت	مربی	۸ سال	۰۹۱۵۳۴۷۹۰۹۴
۲	اسما نارویی	لیسانس	مدیریت دولتی	مربی	۱۱ سال	۰۹۱۵۵۴۷۲۹۳۴ pardis.narouei@yahoo.com
۳	شکوفه کنگاشیان	کارشناسی	گرافیک	مدیر و موسس و مربی	۱۶ سال	۰۹۱۵۹۶۰۴۴۸۳ ۰۵۴۳۳۲۸۲۰۱۵ ART.MTS.Co@gmail.com
۴	مریم لشکری	کاردانی	طراحی پوشاک	مربی	۲۶ سال	۰۹۱۵۵۴۱۴۳۳۶
۵	سپیده عبادی	کارشناسی ارشد	صنایع	کارشناس	۶ سال	pajhuheshkol@chmail.ir
۶	ماهرخ رزمخواه	لیسانس	طراحی دوخت	مربی	۸ سال	۰۹۱۵۳۴۷۹۰۹۴
۷	صدیقه رضاخواه	لیسانس	شیمی	رییس گروه برنامه ریزی درسی	۲۳ سال	۶۶۵۶۹۹۰۰

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی ها و توانمندی های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه ای نیز گفته می شود.

استاندارد آموزش :

نقشه‌ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی های موجود در استاندارد شغل .

نام یک شغل :

به مجموعه ای از وظایف و توانمندی های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می رود اطلاق می شود .

شرح شغل :

بیانیه ای شامل مهم ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل ، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی ، مسئولیت ها ، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل .

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی .

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی ها و توانایی هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می رود .

کارورزی :

کارورزی صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری با همگام با آن آموزش عملی به صورت محدودی با ماکت صورت می گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود. (مانند آموزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک با استفاده از عکس می آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی گردد).

ارزشیابی :

فرآیند جمع آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر ، که شامل سه بخش عملی ، کتبی عملی و اخلاق حرفه‌ای خواهد بود .

صلاحیت حرفه ای مربیان :

حداقل توانمندی های آموزشی و حرفه ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می رود .

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد .

دانش :

حداقل مجموعه ای از معلومات نظری و توانمندی های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی که می تواند شامل علوم پایه (ریاضی ، فیزیک ، شیمی ، زیست شناسی) ، تکنولوژی و زبان فنی باشد .

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی . معمولاً به مهارت های عملی ارجاع می شود .

نگرش :

مجموعه ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت های غیر فنی و اخلاق حرفه ای می باشد .

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می شود .

توجهات زیست محیطی :

ملاحظات است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.

نام استاندارد آموزش شغل :
مهر زن بلوچ (تپه زن)
شرح استاندارد آموزش شغل :
مهرزن بلوچ شغلی در رشته صنایع دستی دوخت های سنتی و شامل شایستگی هایی از قبیل اندازه گیری دقیق ، بکارگیری انواع تپه یا مهر های چوبی تپه زنی لباس های محلی بلوچ ، تپه زنی وسایل تزئینی می باشد و با مشاغلی از قبیل دوزندگان لباس سنتی و فروشگاه های صنایع دستی بلوچ در ارتباط است.
ویژگی ها کارآموز ورودی :
حداقل میزان تحصیلات : پایان دوره اول متوسطه (پایان دوره راهنمایی) حداقل توانایی جسمی و ذهنی : سلامت کامل جسمانی و روانی مهارت های پیش نیاز : ندارد
طول دوره آموزش :
طول دوره آموزش : ۷۶ ساعت زمان آموزش نظری : ۲۶ ساعت - زمان آموزش عملی : ۵۰ ساعت - زمان کارورزی : - زمان پروژه :
بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)
- کتبی : ۲۵٪ - عملی : ۶۵٪ - اخلاق حرفه ای : ۱۰٪
صلاحیت های حرفه ای مربیان
فوق دیپلم صنایع دستی با ۲ سال سابقه کار مرتبط دیپلم با ۸ سال سابقه کار مرتبط

تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی) :

تپه زنی یعنی انتخاب و سپس انتقال نقوش حک شده بر روی مهرهای چوبی و انتقال آنها بر روی پارچه مطابق با مدل و دوخت مورد نظر
تپه یا مهر وسیله ای است چوبی دارای نقوشی که بر روی آن حکاکی شده که بر روی رنگهای مخصوص زده و سپس بر روی پارچه انتقال میدهند تا نقوش به پارچه انتقال یابد و بیشتر مخصوص دوختهای جنوب بلوچستان و مکران می باشد.

اصطلاح انگلیسی استاندارد (و اصطلاحات مشابه جهانی) :

Tappe zan

مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط بر این استاندارد :

۱- سوزندوزی مناطق خاص

۲- سکه دوز بلوچ

۳- آینه دوزی

۴- سوزن دوز بلوچ

۵- پلیواردوزی بلوچ

جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار :

الف : جزو مشاغل عادی و کم آسیب	طبق سند و مرجع .....
ب : جزو مشاغل نسبتاً سخت	طبق سند و مرجع .....
ج : جزو مشاغل سخت و زیان آور	طبق سند و مرجع .....
د : نیاز به استعلام از وزارت کار ☒	

استاندارد آموزش شغل

- شایستگی ها

ردیف	عناوین
۱	بکارگیری قالب های چوبی در طرح های مورد استفاده
۲	انتقال طرح روی پارچه
۳	تپه زنی لباس های محلی بلوچستان
۴	تپه زنی وسایل تزئینی
۵	شست و شو و نگهداری از قالب های چوبی تپه

	زمان آموزش			عنوان : بکارگیری قالب های چوبی در طرح های مورد استفاده
	جمع	عملی	نظری	
	۱۱	۴	۷	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
قالب چوبی				دانش : - تاریخچه هنر تپه زنی پارچه - ویژگی تپه زنی بلوچستان و تفاوت با هنر قلمکار ایرانی - معرفی طرح های تپه و انواع قالب های چوبی - ویژگی و معرفی رنگ مصرفی بر روی پارچه و قالب چوبی - معرفی خصوصیات انواع پارچه های مورد استفاده شناخت تپه مخصوص هر نوع دوخت: پلیوار، کش، گورکش، چکن، تنوک، سیاه اسپیت، آینه، جوک، گراف، پیت و...
پارچه		۰/۵		
دستکش		۱		
رنگ		۰/۵		
خط کش، متر و صابون		۰/۵		
خیاطی		۰/۵		
سوزن ته گرد قیچی میز کار، صندلی و نور.....		۴		
دفتر یادداشت کاغذ طراحی، پوستی و کالک		۲		مهارت : - بکارگیری قالب های چوبی در طرح های مورد استفاده - آماده سازی قالب جهت رنگ پذیری در مایع رنگ - تسلط بر نقش اندازی پارچه و ایجاد هماهنگی بین دست، چشم و پارچه - تنظیم پارچه و کادر کشی آن جهت تپه زنی بر روی میز کار
دستمال نظیف		۱		
جعبه مخصوص نگهداری قالب		۱		
جعبه مخصوص رنگ				
روغن چرخ خیاطی ابر یا اسفنج				نگرش : - تحول در ابزار مصرفی با هدف بهبود در روش طرح اندازی ایمنی و بهداشت : - رعایت صحیح نشستن و ارگونومی بدن در حین کار - بهداشت فردی، نور و تهویه مناسب، استفاده از دستکش توجهات زیست محیطی : -

استاندارد آموزش شغل

- برگه تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : انتقال طرح بر روی پارچه
	نظری	عملی	جمع	
	۳	۴	۷	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
قالب چوبی				دانش : - روش کادرکشی و آماده سازی زمینه کار - انواع روش های انتقال طرح (میز نور، گرتنه زنی، کاربن و باسمه زنی) - روش انتقال طرح مستقیم و روش انتقال طرح غیر مستقیم
پارچه		۱		
دستکش		۱		
رنگ				
خط کش، متر و صابون			۱	
خیاطی				مهارت : - تارکشی اولیه پارچه و تعیین فاصله تپه از لبه های پارچه - ترتیب چیدمان قالب های متناسب با نوع طرح بر روی پارچه - استفاده از رنگ مناسب با پارچه - خشک کردن پارچه پس از تپه زدن
سوزن ته گرد	۱			
قیچی	۱			
میز کار، صندلی و نور	۱			
دفتر یادداشت	۱			نگرش : - تحول در ابزار مصرفی با هدف بهبود روش طرح اندازی و ارتقاء سرعت - عمل ودقت در کار
کاغذ طراحی، پوستی و کالک				
دستمال تنظیف				ایمنی و بهداشت : - رعایت نکات ارگونومی بدن ، نور و تهویه مناسب
جعبه مخصوص نگهداری قالب				
جعبه مخصوص رنگ				توجهات زیست محیطی :
روغن چرخ خیاطی				
ابر یا اسفنج				

استاندارد آموزش شغل

- برگه تحلیل آموزش

	عنوان :		
	تپه زنی لباس های محلی بلوچستان		
	نظری	عملی	جمع
	۱۲	۲۸	۴۰
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط		
انواع پارچه			دانش :
متد و خط کش	۲		- روش اندازه گیری لباس های زنانه بلوچی
انواع رنگ با حلال آب	۲		- روش اندازه گیری انواع یقه و بدن
رنگ گواش	۲		- روش اندازه گیری گپتان
انواع تپه	۲		- روش اندازه گیری انواع آستین
جهبه رنگ و تپه	۲		- روش اندازه گیری دمپای شلوار
اسفنج و ابر یک سانتی	۲		- ویژگی های تکوی بلوچی و اندازه های آن
دستکش	۲		- ویژگی های شال بلوچی و اندازه های آن
سوزن	۴		مهارت :
دستمان تنظیف	۴		- آماده سازی لباس زنانه مدل ساده، هندی و عربی برای نقش زدن
میزکار و صندلی	۲		- تپه زدن یقه گرد، چهارگوش، گل گوندی، گل تک و کدل
قیچی	۴		- تپه زدن بدن پشت و جلو
دفتر یادداشت و خودکار	۴		- تپه زدن انواع گپتان (ساده، کدل دار، گل کوند و توخالی)
مداد و صابون خیاطی	۲		- تپه زدن انواع آستین، راسته، کلوش، هندی و ترکی
پودر کالک	۴		- تپه زدن انواع دمپایی شلوار، ساده و راسته
روغن چرخ خیاطی	۲		تپه زنی طول تکو، اندازه گیری لبه حاشیه و ارتفاع تپه و نقش
	۲		تپه زنی عرض تکو و اندازه گیری لبه حاشیه و ارتفاع تپه و نقش
	۲		گل انداختن ساده یا تک گل انداختن ترکیبی نقش ها بر روی شال و تکو
	نگرش :		
	- تقویت ابتکار عمل		
	- حفظ اصالت، هنر و فرهنگ منطقه		
	ایمنی و بهداشت :		
	- رعایت اصول ارگونومی بهداشت فردی، نور و تهویه مناسب		
	توجهات زیست محیطی :		

استاندارد آموزش شغل

- برگه تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان : تپه زنی وسایل تزئینی
	جمع	عملی	نظری	
	۱۲	۱۰	۲	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
انواع پارچه				دانش : - روش اندازه گیری سرویس خواب
متد و خط کش			۰/۵	- روش اندازه گیری چهار عروس
انواع رنگ با حلال آب			۰/۵	- انواع دیوار کوب و پرده ها
رنگ گواش			۰/۵	- روش طرح اندازی روی لباس های مجلسی
انواع تپه			۰/۵	
جهبه رنگ و تپه				مهارت : - تپه زدن انواع روتختی، روبالشی، کمری، کناره و ...
اسفنج و ابر یک سانتی	۲			- تپه زدن روبند عروس و .....
دستکش	۲			- تپه زدن دیوار کوب چهار گوش، پرده، رولحافی، روکش چوب لباس
سوزن	۲			و .....
دستمال تنظیف				- نقش اندازی روی رومبلی، میز ناهارخوری، رومیزی های کوچک
میزکار و صندلی	۲			و بزرگ
قیچی				- نقش اندازی بر روی مانتو، روسری مقنعه، شال، کروات و کمر بند
دفتر یادداشت و خودکار	۲			
مداد و صابون خیاطی				نگرش : - تقویت ابتکار عمل
روغن چرخ خیاطی				- حفظ میراث فرهنگی و اصالت قومی محلی
قیچی				
نور مناسب				ایمنی و بهداشت : - رعایت اصول ارگونومی
دفتر یادداشت				توجهات زیست محیطی :

استاندارد آموزش شغل

- برگه تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان: شست و شو و نگهداری از قالب های تپه
	جمع	عملی	نظری	
	۶	۴	۲	
تجهیزات، ابزار، مواد، مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
- حوله				دانش:
- دستمال نظیف			۱	- کاربرد مواد شوینده
- تخته سوزنی			۰/۵	- روشهای شست و شو
- مواد لکه بر			۰/۵	- روش تمیز کردن قالب های چوبی
- مواد شست و شو دهنده				مهارت:
- کاغذ باطله		۱		- گردگیری پارچه
- کاغذ خشک کن		۰/۵		- شست و شوی قالب
		۰/۵		- خالی کردن و تراش مجدد قالب های چوبی
		۱		- پاک کردن رنگ قالب های چوبی
	نگرش:			
	- حفظ میراث هنری			
	ایمنی و بهداشت:			
	- استفاده از ماسک و دستکش			
	توجهات زیست محیطی:			

- برگه استاندارد تجهیزات

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	میز کار	۳ متری	۲ عدد	
۲	صندلی	ویژه کارآموز	۱۵ عدد	
۳	اتو	خشک	۲ عدد	
۴	اتو	بخار	۱ عدد	
۵	وسایل آتش نشانی	استاندارد	۱	
۶	وسایل کمک‌های اولیه	استاندارد	۱	
۷	سیستم کامپیوتر	مجهر	۱ دستگاه	

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود .

- برگه استاندارد مواد

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	رنگ	گواش	۲ بسته	
۲	رنگ	حلال آب	روشن و تیره	
۳	کاغذ	طراحی	۱ کیلو	
۴	کاغذ	پوستی	۱ کیلو	
۵	ابر یا اسفنج	معمولی	۱۵	
۶	مواد لکه بر	معمولی	مقداری	
۷	مواد شست و شو دهنده	معمولی		
۸	مداد و پاک کن	معمولی	۱۲ عدد	

توجه :

- مواد به ازاء یک نفر و یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر محاسبه شود .

- برگه استاندارد ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	قالب چوبی (انواع تپه)	با طرح های مختلف	۱۲ عدد	
۲	دستکش	یک بار مصرف	۱ بسته	
۳	خط کش، متر، صابون	استاندارد	۱۲ عدد	
۴	فیچی	کوچک	۱۲ عدد	
۵	سوزن	ته گرد	چند بسته	
۶	جعبه	مخصوص نگهداری قالب	۱ عدد	
۷	جعبه	مخصوص نگهداری رنگ	۱ عدد	
۸	حوله	معمولی	۱ عدد	
۹	خط کش گونیا	۶ سانتی	۱۲ عدد	

توجه :

- ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود .

- منابع و نرم افزار های آموزشی (اصلی مورد استفاده در تدوین و آموزش استاندارد)

ردیف	عنوان منبع یا نرم افزار	مؤلف	مترجم	سال نشر	محل نشر	ناشر یا تولید کننده
	ندارد					

- سایر منابع و محتواهای آموزشی (پیشنهادی گروه تدوین استاندارد) علاوه بر منابع اصلی

ردیف	نام کتاب یا جزوه	سال نشر	مؤلف / مولفین	مترجم / مترجمین	محل نشر	ناشر	توضیحات
	ندارد						

فهرست سایت های قابل استفاده در آموزش استاندارد

ردیف	عنوان
۱	WWW.KARDANI-HOMA.COM
۲	Taban-art-line.ir
۳	
۴	
۵	

فهرست معرفی نرم افزارهای سودمند و مرتبط

(علاوه بر نرم افزارهای اصلی)

ردیف	عنوان نرم افزار	تهیه کننده	آدرس	توضیحات
	ندارد			